

Salam alýan günüm däl / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Salam alýan günüm däl / satiriki hekaýa

SALAM ALÝAN GÜNÜM DÄL

Hojadurdy aga jowur ak sakgally, ýüzi nurana, nazarkerde kişi. Altmyş ýaşy bireýýäm arka atan pensioner adam. Özem wäşi, degişgen, artist ýaly, uçup-gonup duran çakgan goja. Bu ýaşulyny hemmeler sylaýarlar. Hatda ony tanamaýaram hormat goýup, taňry salamyny berýärler. Yöne weli, býurokratlaram bu goja salam berýärler. Yöne weli, býurokratlaram bu goja salam berýärler diýsem, onda hakykatdan daş düşüp, juda küpür gepledigim bolardy. Sebäbi býurokratlaryň öz däp-dessury, edim-gylymy, uzynlyk arşyn ölçügi we agramlyk çeküw kirwenke daşy bolýar. Olar ýagdaýa görä hereket edýärler. Kelpeze ýaly üýtgap durýan, şemal haýsy tarapa bolsa, şol ugra gyşarýan gamşyň başy pisint bir zat.

Hojadurdy aga duşenbe günü säher çaglary turup, ýuwnup, gök çaydan keýpini kökläp, döwüm-dislem oduk-buduk iýip keramara ýola düşdi. Onuň ugry edaralaryň birine tarap. Onça möhüm bolmadyk bir işjagazy bar. Yöne weli, barjak ýerinde gaty elhenç bir býurokrat otyr-da.

– Başa gelenini göz görer, başa düşen işi başarmakdan aňsat näme bar? – diýip, goja barýandyr öz-ä göreris-dä.

Stol, kürsi, kreslo, goşa-goşa telefon, diwan, gülli küýzejikler, kondisioner ýaly senetlere bukulyp, ýüzüne dermantin tutulan goşa gapa gabat bolup, alkymyndan emele gelen, ini-boýy des-deň, inedördül, depe saçы düşüp gutaran, örän mekir, azy ýaran, ýaşy altmyşdan geçip, ol azylaram düşüp gutaran, ýerine gyzyl diş biten býurokrat otyr.

Hojadurdy aga ýüzüne emeli gaýys tutulan goşa gabsanyň içkisinem açyp, şähdaçyklyk bilen býurokratyň ýagmazak bulut

ýaly ýüzüne seredip, eda bilen:

- Essalawmaleýkim! – diýdi. Jogap berdi. Býurokrat lal-jim.
- Salawmaleýkim! – diýip, ýaşuly ýene gaýtalady. Ýok, eger-ege, býurokrat sarsanogam.
- Salam, ýoldaş başlyk, gurgunmyň, Meret Durdyýewiç! – diýip, goja üçünji gezek býurokrata yüz tutdy.
- Ýaşuly, bu gün meniň salam alýan günüm däl, gaýdyberiň, barybir, işiňiz menden bitmez – diýip, býurokrat herniçigem bolsa zybana geldi.
- Otüki, näme üçin beýle bolýa, salam almak üçinem ýörite gün bellenýämi? – diýip, goja sarsman durdy.
- Hepdäniň sişenbe we anna günleri näçe salamyň bolsa beriber, ýüzümi ýygyrman alýan – diýip, Meret Durdyýewiç öz iş kagylary bilen gümra boluberdi.
- Sözüme pitiwa etmeseň, daşarda raýatlary kabul edýän günlerim, sagatlarym ýazylgydyr, okaý – diýip, býurokrat bir zatlara gyzyl galam bilen bellik edip otyrka aýtdy.
- Ýaşuly azajyk säginde-de, ökdelik bilen "küst" göcümine başlady.
- Bagışlaň, günämi geçiň, men ýalňyşyp gelipdirin. Ýekeje zat soramak bolarmy? Ýol salgy alaýjakdym. Bir edarany gözleýädim.
- Bolmaz, ýaşuly. Sişenbe, anna günleri ýekeje zat däl-de, baş zat soraň. Şol günler ýolam salgy bereýin, şol diýyän ýeriňize özüm eltibem gaýdaýyn.
- Tiz sorardym. Uzag-a eglemezdim. Ýekeje minut.
- Ýekeje sekundyň gürrûni et. Kabul edýän günüm däl diýdim-ä.
- Ýaşuly haýran bolup, jowur ak sakgalyny sypalap, böwrüni diňläp bırsalym durdy:
- E-he, şeýle diýsene. Beh, Çary Esenoviç meni oýnap, üstümden güljek bolup, bu edarany maňa salgy beräýdimikä?! Meret Durdyýewiç salamly adamdyr, ýarygije barsaňam, gowy garşıyalar, telefonda gürleşip oturanam bolsa salamyň alar diýipdi. Kabul edýän günüm däl diýib-ä işiňi bitirmän goýbermez diýip aýdypdy – diýip, Hojadurdy aga kiçi sakgalyny dişläp başyny ýaýkady. Yzyna öwrülip, kabinetden çykmaga hyýallandy.
- Ýaşuly nirä, duruň, aýak çekiň – diýip, býurokrat başyny galdyrdy.

- Daşaryk çykyp, şu edaranyň wyweskasyny okajak. Çary Esenowiçiň salgy bereni bu edara däl bolaýmasyn. Gözlerimem kütelişipdir. Çapraz düşäýdim öýdýän.
- Çapraz düşmesi ýokdur, ýaşuly. Geliň-de geçiň. Çary Esenowiçiň ady bilen geleniňiz üçin salawmaleýkim. Ony nireden tanaýaňyz?! Ilki geläýeniňizde aýtmaly ekeniňiz-dä, ýaşuly!
- Ol ikimiz, Çary Esenoviç bilen ikimiz, baryp-ha, 1941-nji ýyldan tä 1945-nji ýyla çenli ýaragdaş dost. İkimizi dogan diýseňem bolýar. Onuň aýagyndan ok degeninde men oňa gan beripdim. Şondan bäri gatnaşyp, garyndaş bolup ýörüs.
- Örän gowy, juda oňat. Ýaşuly, geçirip otursaňyza.

Býurokrat birneme çuslandy. Ýerinden turup gödensiz göwresi bilen oňaýsyz hereket etdi. Hojadurdy aga kürsüde oturdy.

- Meniň bir kiçijik ýumşum bardy. Şony bitirersiňiz diýip geldim. Sizi uzak güýmäp oturman aýdaýjak? – diýip, Hojaduddy aga sözüne dyngy berdi. Emma Meret Durdyýewiçiň jogabyna ýaşuly aňk-taňk boldy. Hawa-da býurokrat şeýle pisint adam-da. Nätjek, diňläbermeli bolýar-da.

– Ýaşuly, bagışlaň. Men siziň ýumşuňzy bitirip bilmen. Aýdybam oturmaň – diýip, býurokrat pert jogap berdi.

– Weý, näme üçin? Bitmese-de aýdyp bir galaýyn ahweti.

– Aýdybam oturma. Sözüni zaýalama.

– Näme sebäpden, inim? Düşündir ahyry!

– Sebäbi meniň Çary Esenoviç bilen tanyşlygym, oňa bolan gatnaşygym onuň iberen adamsynyň diňe salamyny almagyma güýji ýetýär. Ine, ýaşuly, däliden dogry habar diýilişi ýaly, meniň-ä aýtjak zadym su.

Hojadurdy aga az salym oýlandy-da, sakgalynyň ujundan dişläp, ýeserlik bilen söze başlady.

– Otuki, Hudaýberdi Akgaýewiçiň size häsiýetnama berşi-hä düýbünden başgaçady. Meret Durdyýewiç örän mylakatly, diýseň hödür-keremli kişidir diýip, gaty çyny bilen sizi öwdi. Ýa, siz Meret Durdyýewiçiň özi däl-de, işgärimi?! Men kabineti ýalňyşýan-a däldirin-dä hernä?! Adam garraberse, mahaw, sähnde bolýar – diýip, Hojadurdy aga ýerinden turdy. Býurokrat onuň synyndan çekdi.

– Otur, ýaşuly, otur. Hudaýberdi Akgaýewiçi tanaýandygyňzy

- başda aýtmalu ekeniňiz-dä. Ony siz nireden bilyäniz, ýaşuly?
- Men Hudaýberdi Akgáýewiç bilen Kislowodskide ýylда bile dynç alýan. Ikimiziň içýän suwumyz hem aýry däl. Bir gezek ol wannada çasdy. Göteril, wraçlaryň bolýan ýerine alyp gitdim. Onuň wezipesi ulam bolsa, özi cepiksije, ejiz adam. Bäbek göteren ýaly elimde oýnap ýörün.
  - Be, ýaşuly, Hudaýberdi Akgáýewiç tanaýan diýsene.
  - Ýok, meniň ony tananymyň haýry näme, ol meni tanaýa. Gepem şonda.
  - Ýaşuly, men saňa häzir wýetnam çayyndan bir käsejik aýj gök çay bereýin, ýanynyň şokolady bilen.
  - Çay içip oturmaýyn. Ýumşumy aýdyp ötägideýin. Senem işden goýdum.
  - Bar bilyäniň Hudaýberdi Akgáýewiç boljak bolsa, zeruryýetiňi aýtjagam bolup, bagışla, arrygyň gynap oturma.
  - Näme üçin?
  - Çünkü, Hudaýberdi Akgáýewiç gowy ýolbaşçy. Oňa söz ýok. Yöne, men onuň ady bilen gelýänlere diňe wýetnam çayyndan bir käsejik, ýanynyň şokolady bilen, hödür edip bilyän. Ine, aňyrky pelläm. Isle, gaty gör, hala, gaty görme, bar bolubilşim şol.
- Hojadurdy aga ýene beýnä zor salmaly boljak öydýän. Goja pikir etdi, ahyry ys tapdy.
- Eger men size Agamämmet Ödäýewiçiň gyzgyn salamyny gyzgynjagy bilen elinje gowşursam, hem-de onuň "Meret Durdyýewiçiň ýanynda size bolarlyk işiň gürrüni bolmaz" diýen dana sözünü, geniallyk bilen aýdan pikirini ýetirdem neneňsi bolar?!
  - Ajaýyp bolar. Agamämmet Ödäýewiçi tanaýandygyň öñräkden aýdan bolsaň, seni depäme bireýyäm täç ederdim. Salamyny bada maňa ýetiren bolsaň derim giňärdi. Hawa, onsoň, sen Agamämmet Ödäýewiçi nädip tanaýa?!
  - Ol meni tanaýa. Onuň gyzy meniň oglumy söýüpdir, oglumam onuň ýeke gyzyna aşyk bolupdyr. Toý edip aldyk. Bermelije zadyny şonda-da berip, razy etdim-le. Toýda Agamämmet Ödäýewiç seni ýatlap durdy.
  - Sag boluň. Minnetdardyryny. Ynanýan. Mende size bolarluk

storžlyk iş-ä bar. Kakama-da bermän ýördüm.

– Aýlygy näçe?

– Segsen manat.

– Haý, azyrak eken-ow. Aşyr Saryýewiç saña eli açykdyr diýipdi. Tüýs häzirki zamanyň Hatamtaýydyr diýip magtapdy. Zadynyň eýesi däldir, üstüňi pul bilen gömer diýip aýdypdy. Ministr dagy ýalan sözlänsoň, bärki garamaýakdan nämä garaşjak.

– Weý, weý, Aşyr Saryýewiçi nädip tanaýaň?!

– A-haw, tanamazlyga alajyň näme? Aýalyň dogan bolandoň, tanaman bökersiňem. Baja bajany görende bagry gjär diýilmänmidir. Şenbede ol çagalary bilen biziňkide bolýar, ýekşenbede biz olaryňka gidýäs. Asyl iýenimiz aýry däl. Otuki, storožlyg-a erbet kär däl weli, segden manady birneme bärräk dälmi?

– Az. Gaty gyltyz. Storožlygyň ýany bilen, gyşda peç ýakýa diýibem hak töläýin. Bagban bolup, baglara seredýä, gülban bolup, gül ekýä diýsegem bolar durar.

– Aýalymam tam süpürüji edip geçiräýseň...

– Hökman. Gürrüni bolmaz. Buýruk beräýerin.

– Itimi hem garawulçylyk çekýä, wahtada durýa diýip, buýruk beräge-de oňa-da birneme ýaly puly töläýseň gowy bolardy.

– Bolýa, onuň üçinem buýrukda bir paragraf artdyrarays, özi bolar-da durar.

– Skladyňyzda, kabinetlerde syçan düşnugi ýokmy?

– Yaşuly, pişigiň bar öýdýän?

– Bar. Gowy, çus, çakgan pişigim bar.

– Oňa-da ýekeje paragraf artdyrarays weli, bolar-da durar.

– Alty sany çagajygym bardy-da.

– Gözi açyldymy?!

– Wah, hawa-la. Ylgaşyp ýörler.

– Olaram 0,5 stawka aýlyga alaýarys.

Ine, býurokratyň işdäki keşbi. A bu tip öýünde neneňsikä? Onam görüp geçäýeliň.

– Dr-r-r, dr-r-r – diýip, telefon jyňňyndaýar.

– Hawa, men, ýeri, hawa, özüm. Senmiň? – diýip, býurokrat öz aýaly bilen gepleşýär.

– Obadan agaň geldi diýyäňmi? Meniň bilen salamlaşmak isleyämi? Shoňa aýt, bu gün meniň salam alýan günüm däl. Sişenbe we anna günleri men kabul edýädim ahyry. Agam howlugyp, irräk gelipdir. Obadan bir semiz goýnuň läşini getirdi diýyäňmi? O-how, tüwi-de getiripmi? Künjiniň ýagynammy? Dört sany gawun diýdiňmi? Beh, aprelde-de gawun boljak eken-ow. Ýeri, bolýa-da. Zat kabul edýän günüm däl diýib-ä pisiňi aşyryp oturyp bolmaz. Alaç näme, alybermeli bolar-da.

Ine, imisala, parahat kabinetde dürli iş kagyzlarynyň arasynda söwüt kömelegi ýaly bitip, düýp tutan býurokratyň salam almaýan günleri şeýle tertipde geçip dur.

Gurbangylyç HYDÝR0W.

Satırıki hekaýalar